

nébih

termőföldtől
az asztalig

Növénykórtani tapasztalatok 2024-ben

Kovács Blanka

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások
Igazgatóság, Szántóföldi Fajtakísérleti Osztály, Budapest

Előterjesztés szempontjai:

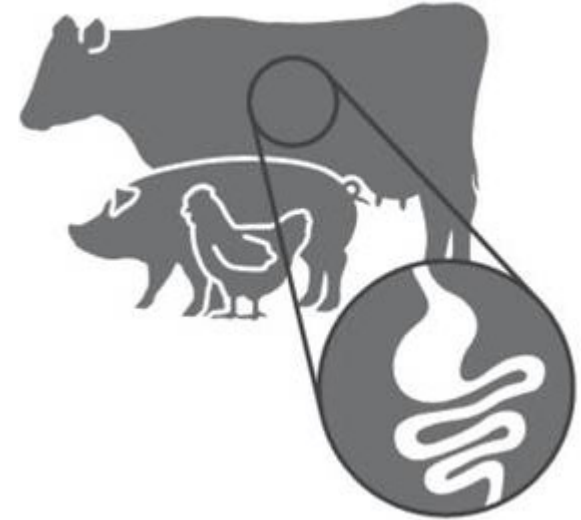
- **Termőképesség:** a jelölt eléri, vagy meghaladja a standardok azonos időszakban elért átlagát ; valamely más jelentős gazdasági tulajdonságában kiemelkedőnek bizonyult
- **Tenyészeitő**
- **Szárszilárdsági hiba**
- **Kórtani tényezők**

Egyéb gazdasági tulajdonságok: A jelölt nem rendelkezhet a termesztés és hasznosítás szempontjából jelentős kockázatokat magában hordozó hátrányos tulajdonsággal (pl. stressz-érzékenység)

A kukorica gazdaságilag legjelentősebb betegsége a fuzárium fajok okozta csőpenészedés és szártőkorhadás

Csőpenészesz:

- Közvetlen: terméseszkkenés
- Közvetett hatás: mikotoxint termel (DON- deoxinivalenol, ZEA- zearalenon, fumonizin)

Szártőkorhadás:

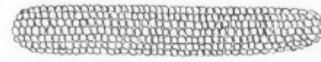
- Ezerszemtömeg csökkentés
- Betakarításkori nehézség

Bonítási kategóriák a fuzáriumos csőpenészesedés felvételezéséhez

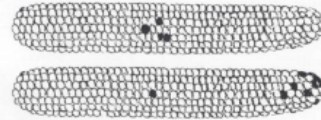

0 – kategória:

a cső nem fertőzött (0%)

1 – kategória:

a cső vége 1-10% arányban fertőzött, vagy 1-5 db fertőzött szem található a csövön

2 – kategória:

a cső fertőzöttsége 4-25%, a fertőzés egy-egy szemre korlátozódik

3 – kategória:

a cső fertőzöttsége 26-50%, a szemek csoportosan fertőződnek

4 – kategória:

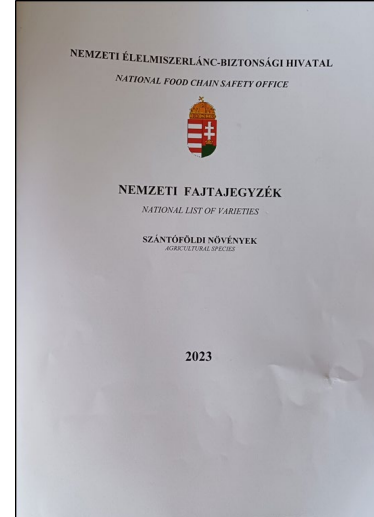
a cső fertőzöttsége 51-100%

A szártőkorhadás: **döntési próba**

rezisztenciakategóriák :

- 1: a fertőzöttség < , mint a kísérleti átlagértékének 25,0 % = rezisztens;
- 2: a fertőzöttség a kísérleti átlagérték 25,1-75% = mérsékelten rezisztens;
- 3: a fertőzöttség a kísérleti átlagérték 75,1-125% = közepesen fogékony;
- 4: a fertőzöttség a kísérleti átlagérték 125,1-175% = fogékony;
- 5: a fertőzöttség > , mint a kísérleti átlagérték 175% = nagyon fogékony hibrid.

Előterjesztés szempontjai

Kizáró tényező:

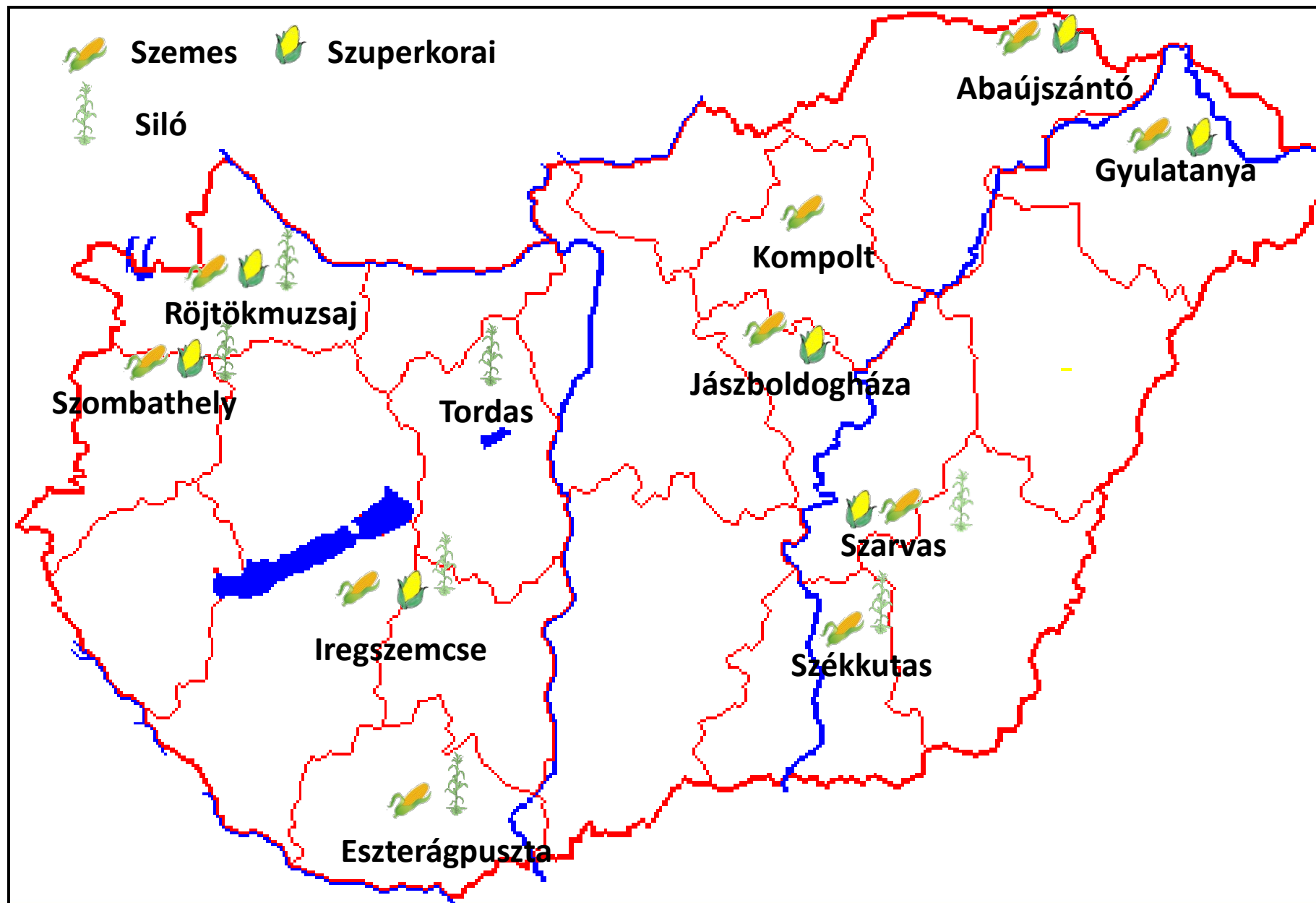
- **szártőkorhadásra vagy csőpenészedésre nagyon fogékony (5)**
- **mindkét betegségformára közepesnél fogékonyabb (4)**

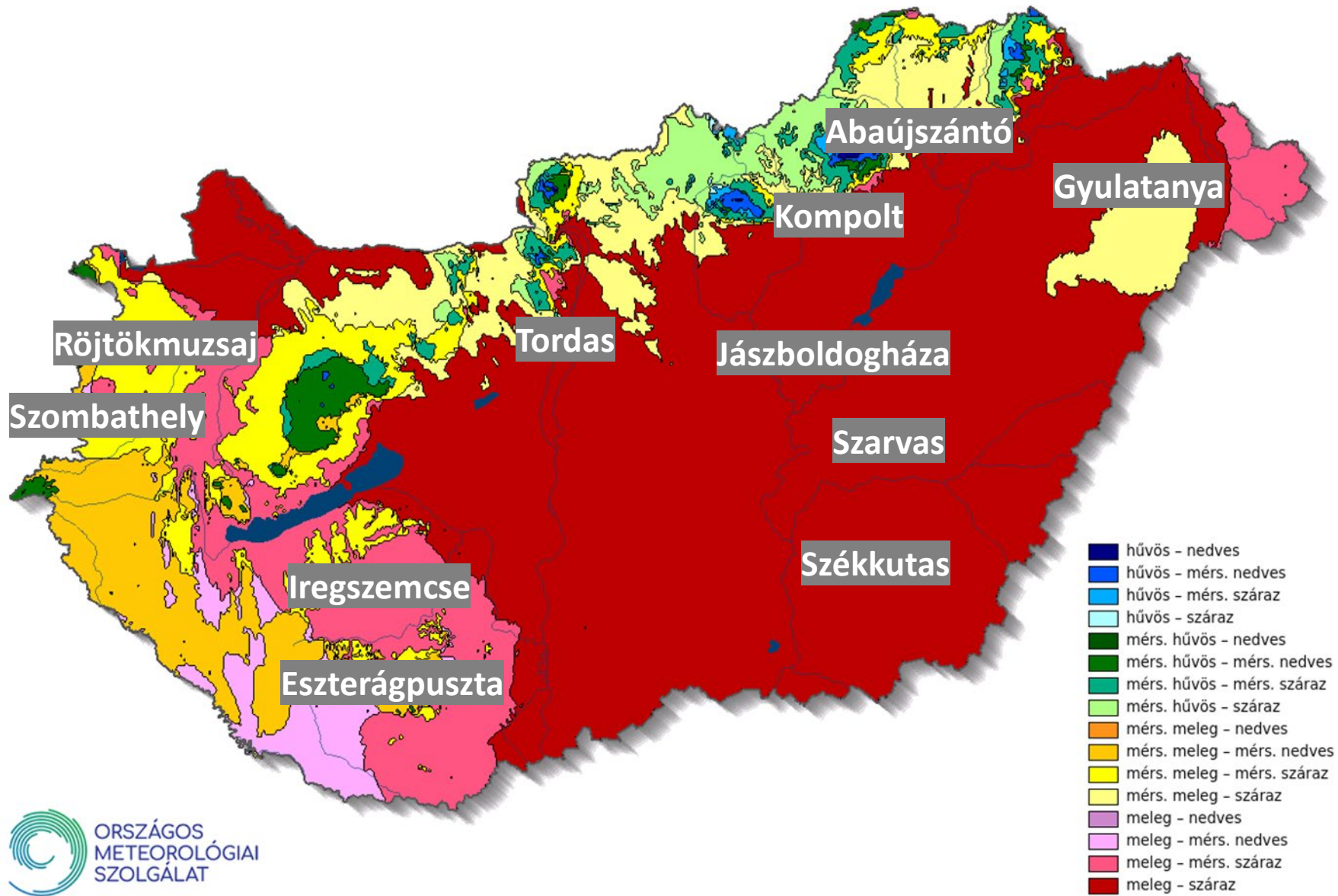

Előnyös kórtani paraméterekkel rendelkező fajtajelöltek előterjesztési feltételei

- **három év eredménye alapján rezisztens (1) vagy mérsékelten rezisztens (2) és a gyökér- és szártőkorhadása két év eredménye alapján legfeljebb közepesen fogékony (3)**

Kísérleti helyek 2024

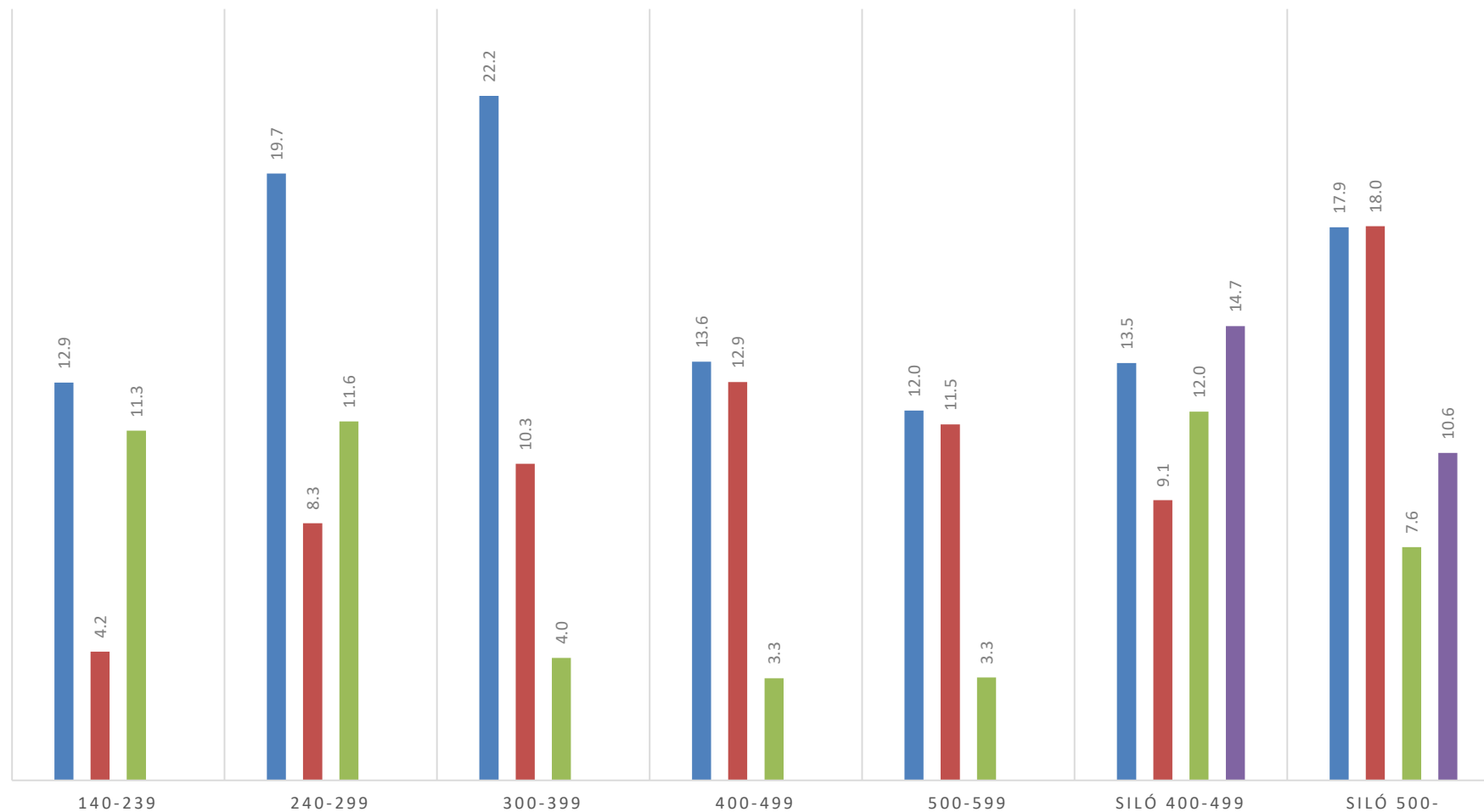

CSŐPENÉSZEDÉS 2024 (FDB%)

■ Szarvas ■ Rőjtökmuzsaj ■ Iregszemcse ■ Tordas

FERTŐZÖTTSÉGI SZÉLSŐÉRTÉKEK

Szarvas

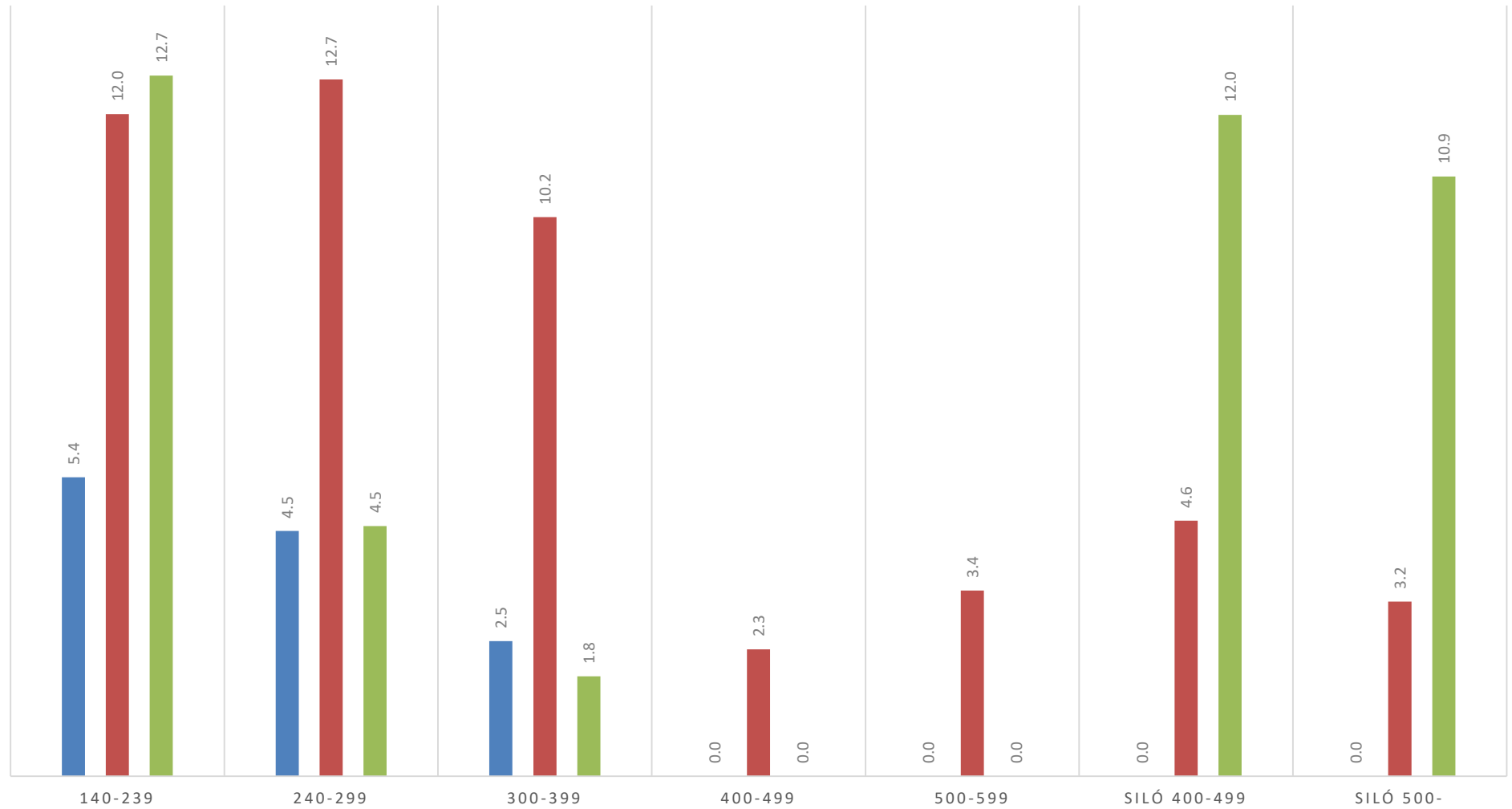

FAO	Fajtaszám	Fuzáriumos csőpenészedés (db%)	
		min.	max.
140-239	13	0	32
240-299	15	0	47,6
300-399	49	3,8	45
400-499	26	0	57,1
500-599	12	0	50
siló 400-499	8	0	33
siló 500-	7	7,7	33

SZÁRTÓKORHADÁS 2024 (FDB%)

■ Szarvas ■ Rőjtökmuzsaj ■ Iregszemcse

FERTŐZÖTTSÉGI SZÉLSŐÉRTÉKEK

Röjtökmuzsaj

FAO	Fajtaszám	Fuzáriumos szártőkorhadás (db%)	
		min.	max.
140-239	13	0	59,3
240-299	15	0	51,3
300-399	49	0	26,5
400-499	26	0	25
500-599	12	0	19
siló 400-499	8	0	24,4
siló 500-	7	0	17,7

SZÁNTÓFÖLDI MESTERSÉGES SZÁRFERTŐZÉSEK

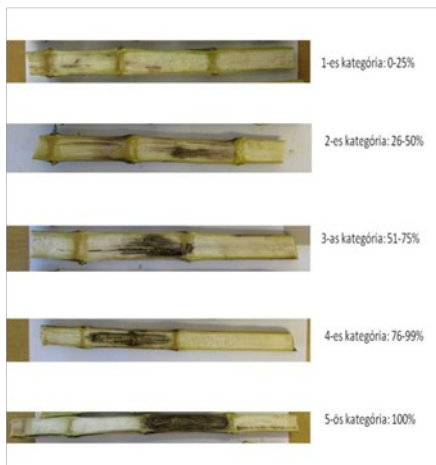

•3 különböző FAO 300-as martonvásári nemesítésű kétvonalas hibrid

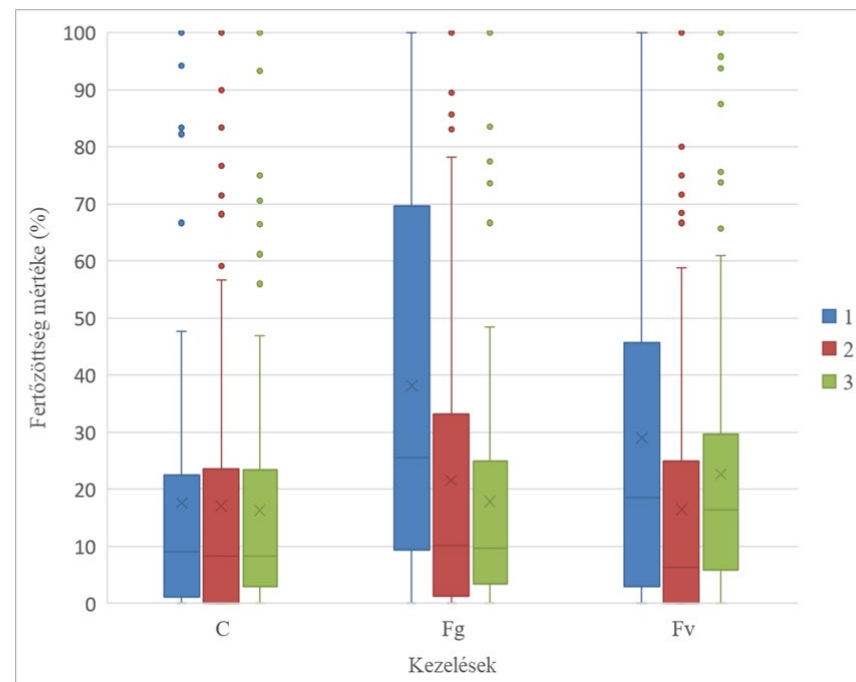
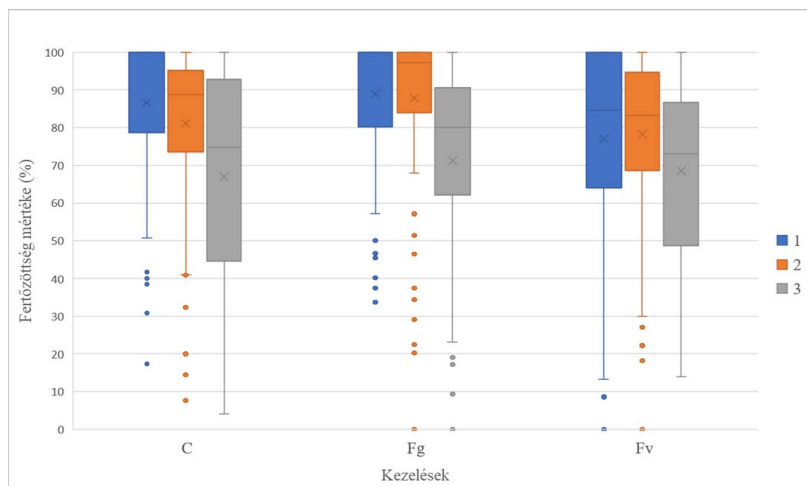
•2 *Fusarium* faj izolátuma:

•2 fertőzési módszer: fogvájós talajfertőzés

A talajinokulációs fertőzési módszer okozta fuzáriumos szártőkorhadás eredményei a (C= kontroll, Fg= *Fusarium graminearum*, Fv= *Fusarium verticillioides*, , 1=fogékony genotípus, 2=közepesen fogékony genotípus, 3=ellenálló genotípus)) (Röjtökmuzsaj, Martonvásár 2015 és 2019)

A fogvájós fertőzési módszer okozta fuzáriumos szártőkorhadás eredményei (C= kontroll, Fg= *Fusarium graminearum*, Fv= *Fusarium verticillioides*, , 1=fogékony genotípus, 2=közepesen fogékony genotípus, 3=ellenálló genotípus) (Röjtökmuzsaj, Martonvásár 2015 és 2019)

Szarvas 2024

Röjtökmuzsaj 2024

Beütött a toxin a kukoricapiacon – a termés
közel fele megfertőződött

A kukorica 40%-a mégis toxinos? Jogos az
aggodalom...

Toxikus a toxinhelyzet kukoricafronton

Kukorica: a toxin nagy probléma, de szükség
van a szemléletváltásra is

Nagy kockázatot jelent az
aflatoxin, ezért nem veszik át
a kukoricát – nehéz
helyzetben a gazdák

Több tudással megőrizhető a hatékony
kukoricatermesztés

1.1.13.

Aflatoxinok

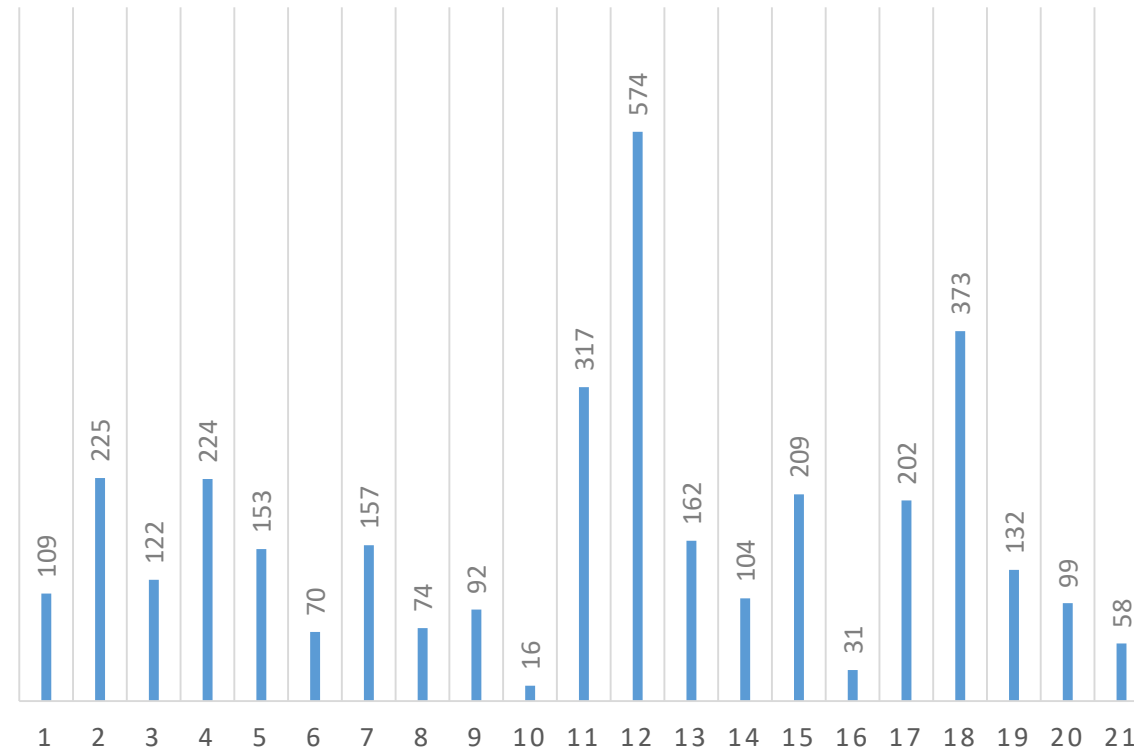
Felső határérték (µg/kg)

B₁

5,0

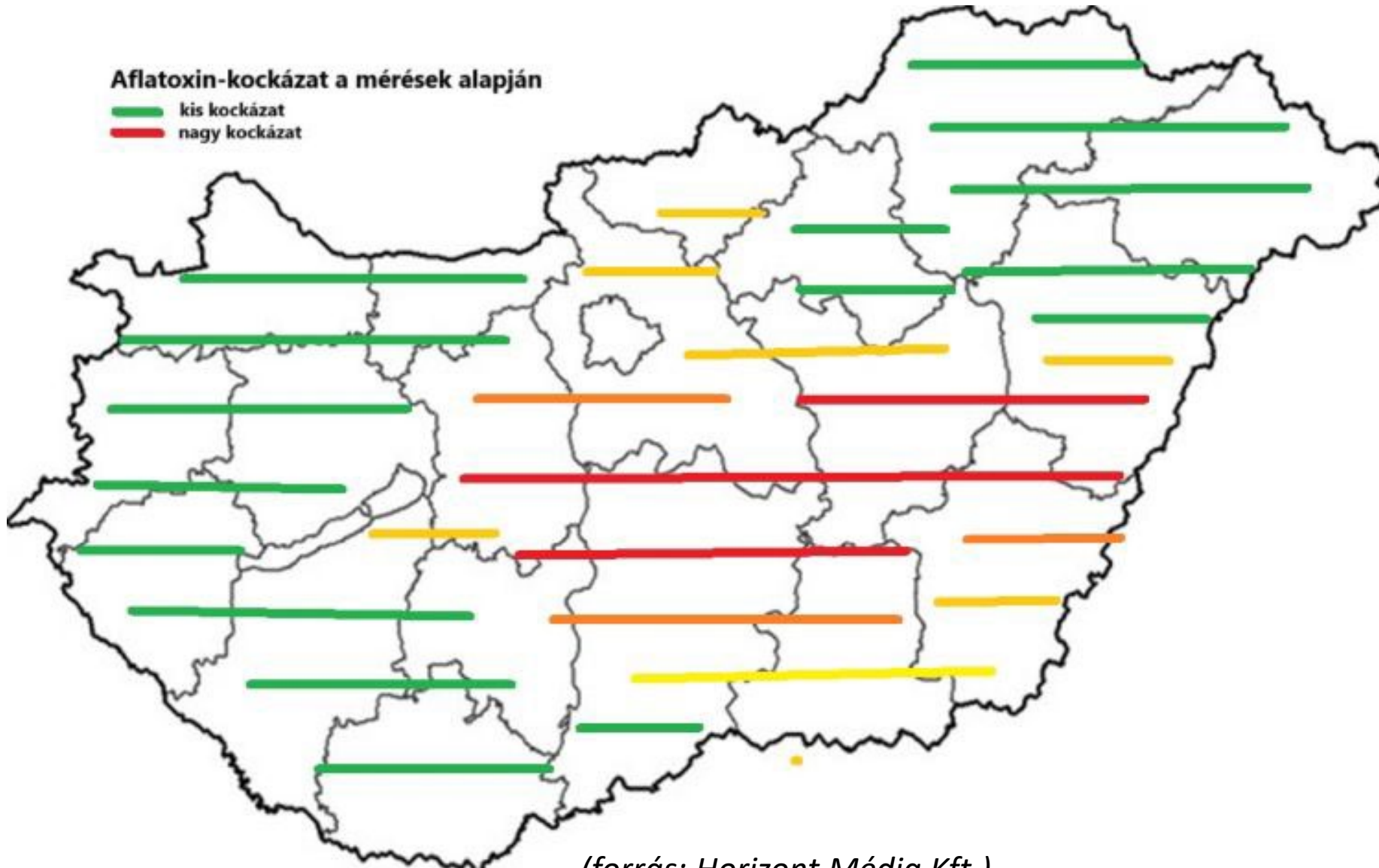
A végső fogyasztók számára vagy élelmiszer-összetevőként való felhasználás céljára történő forgalomba hozatal előtt válogatásnak vagy más fizikai kezelésnek alávetendő kukorica és rizs

AFLATOXIN µg/kg

Aflatoxin-kockázat a mérések alapján

- kis kockázat
- nagy kockázat

(forrás: Horizont Média Kft.)

Eszterágpusztá 2024

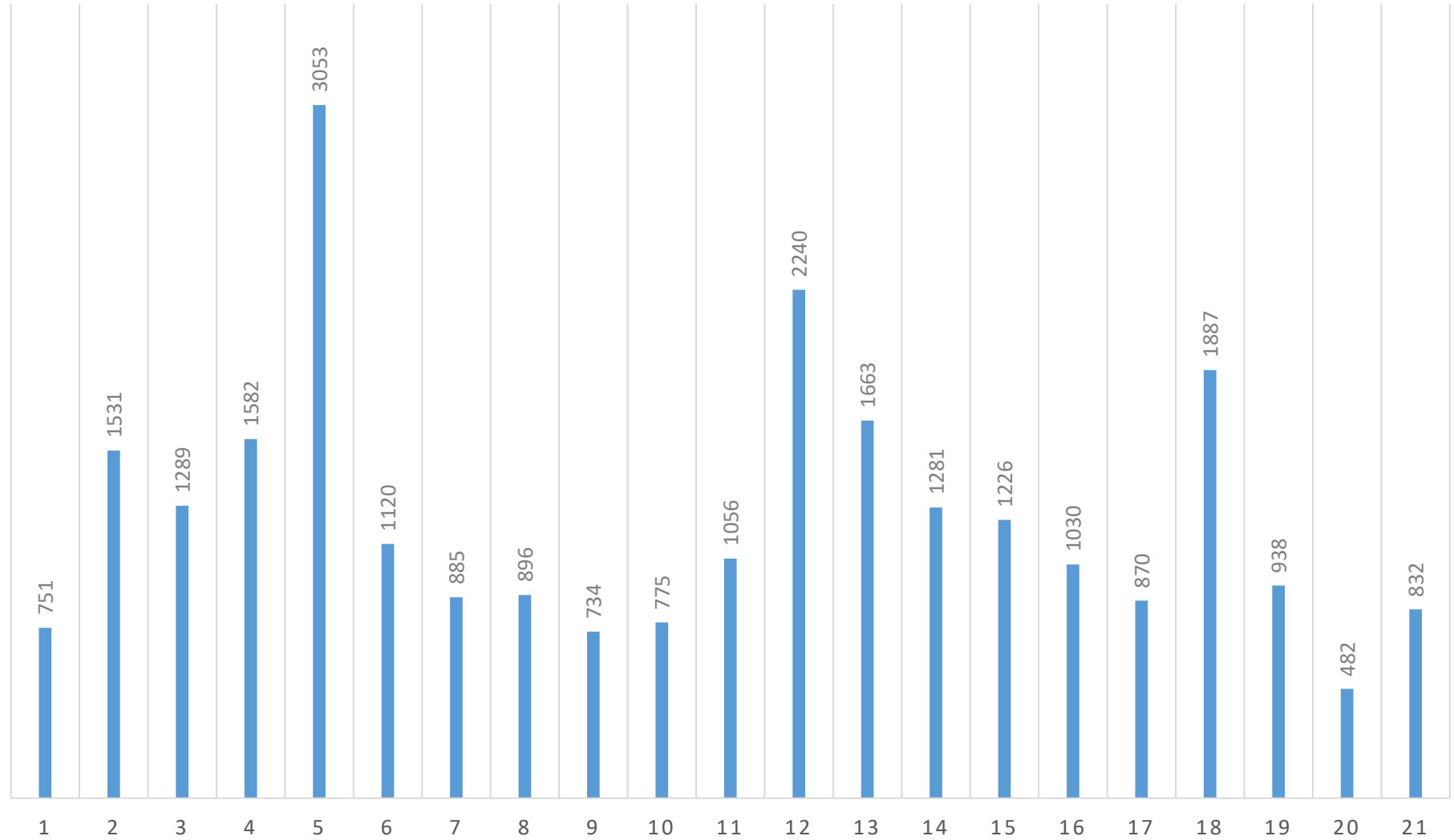

1.6.	Fumonizinek	Felső határérték (µg/kg)
		B₁ és B₂ összege
1.6.1.	Feldolgozatlan szemes kukorica	4 000
1.6.2.	A végső fogyasztók számára forgalomba hozott kukorica, a végső fogyasztók számára forgalomba hozott, kukorica őrléséből származó termékek, a végső fogyasztók számára forgalomba hozott kukoricaalapú élelmiszerek, az 1.6.3. és 1.6.5. pontban felsorolt termékek kivételével	1 000
1.6.3.	Kukoricaalapú reggeli gabonapelyhek és kukoricaalapú „snack” termékek	800
1.6.4.	Kukorica őrléséből származó, nem a végső fogyasztók számára forgalomba hozott termékek	
1.6.4.1.	Nem a végső fogyasztók számára forgalomba hozott kukoricaliszt	2 000
1.6.4.2.	Egyéb, kukorica őrléséből származó, nem a végső fogyasztók számára forgalomba hozott termékek	1 400
1.6.5.	Kukoricát tartalmazó bébiételek, illetve csecsemők és kisgyermek számára készült feldolgozott kukoricaalapú élelmiszerek ⁽³⁾	200

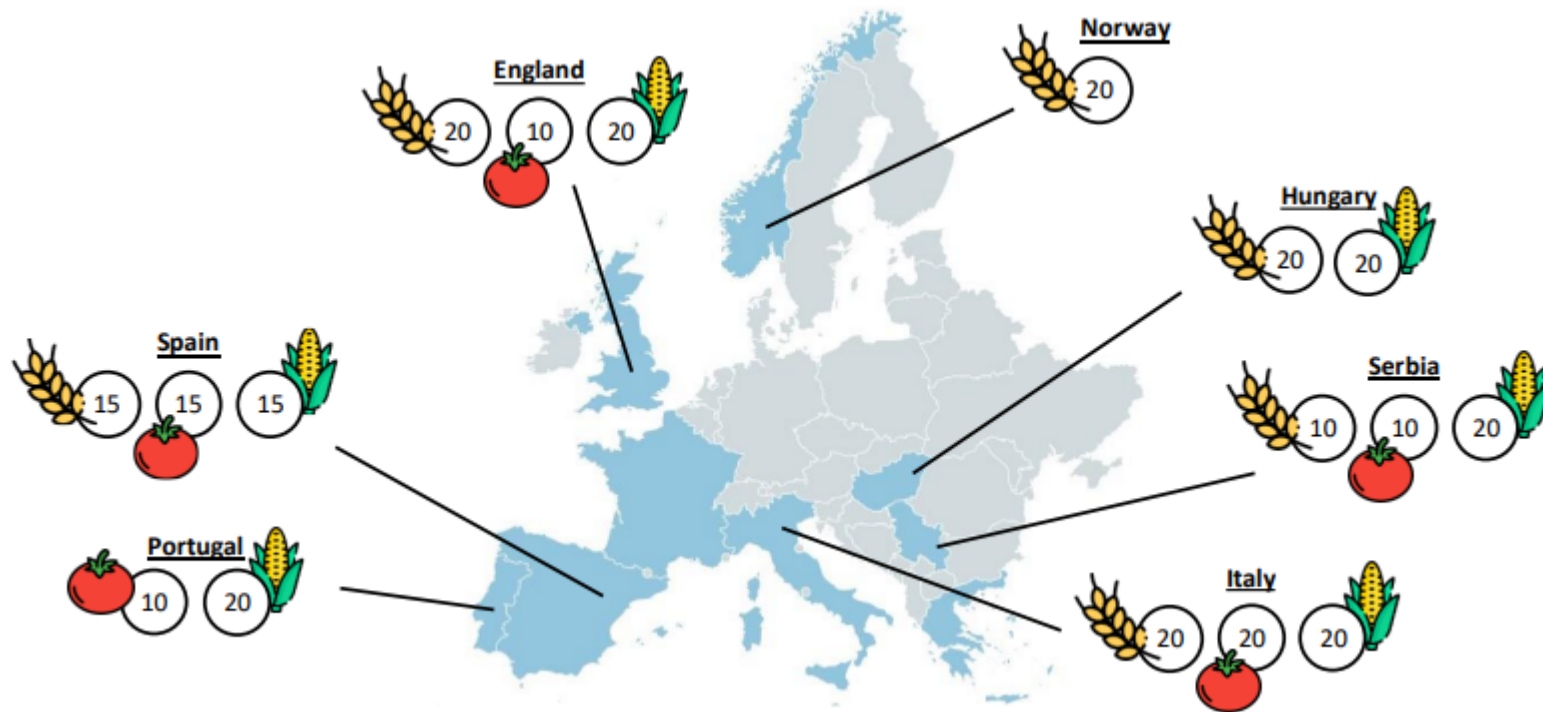
($\mu\text{g}/\text{kg}$)

FUMONIZIN

MYMATCH

A close-up photograph of a cornfield. The image shows several ears of yellow corn with their husks partially removed, revealing the kernels. The corn is surrounded by dried, brown husks and leaves, suggesting a late harvest or a field of mature corn. The lighting is bright, highlighting the texture of the corn and the dry husks.

KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELTŐ FIGYELMET!